

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

**ДИТИНОЦЕНТРИЗМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність АЗ Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дитиноцентризм в освітньому просторі НУШ
Викладач (-і)	доцент Ілійчук Любомира Василівна
Контактний телефон викладача	+380507075060
E-mail викладача	liubomyra.iliichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</u> ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретико-методологічними і методичними основами організації освітнього середовища Нової української школи на засадах дитиноцентризму. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти отримують знання про основні положення і концептуальні засади Нової української школи, особливості організації освітнього простору НУШ, розвиток ідей дитиноцентризму у педагогічній теорії і практиці та їх впровадження в сучасних умовах впровадження концепції НУШ, шляхи реалізації принципів дитиноцентризму в освітньому просторі Нової української школи, особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах НУШ, партнерську взаємодію учасників освітнього процесу в Новій українській школі, нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті реалізації Концепції Нової української школи.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</u> підготовка здобувачів вищої освіти до організації освітнього середовища у початковій школі, ознайомлення їх із теоретико-методологічними основами організації освітнього простору Нової української школи на засадах дитиноцентризму, формування у них відповідних професійних умінь, навичок і компетентностей, а також здатності використовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності. <u>Основними цілями вивчення навчальної дисципліни є:</u> ознайомлення здобувачів вищої освіти із особливостями організації освітнього процесу у сучасній початковій школі на засадах дитиноцентризму; формування у них комплексу педагогічних умінь, навичок і компетентностей, необхідних для здійснення функцій вчителя початкових класів відповідно до потреб Нової української школи, зокрема здатності здійснювати пошук, аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію щодо шляхів організації освітнього середовища та особливостей оцінювання навчальних досягнень учнів в НУШ, вирішувати стандартні та творчі професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи на засадах дитиноцентризму, урахувати вікові та індивідуальні особливості здобувачів початкової освіти у процесі організації освітнього процесу в НУШ, а також готовності до практичного використання системи педагогічних знань, умінь і навичок та сформованих компетентностей в освітньому процесі сучасної початкової школи відповідно до вимог НУШ.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. <u>Фахові (спеціальні) компетентності:</u> СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти. СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та	

формування ціннісних орієнтацій.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-13. Здатність організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Здатність забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15. Здатність здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-19. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/Вибіркова
5	013 Початкова освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Розвиток ідей дитиноцентризму в	2	2	10

педагогічній теорії та практиці			
Тема 2. Концептуальні засади Нової української школи крізь призму ідей дитиноцентризму	2	4	10
Тема 3. Особливості організації освітнього середовища НУШ у контексті реалізації ідей дитиноцентризму	2	4	10
Тема 4. Шляхи реалізації ідей дитиноцентризму в освітньому просторі НУШ	2	4	10
Тема 5. Врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів початкової освіти у процесі організації освітнього процесу в НУШ	2	2	10
Тема 6. Професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті реалізації ідей дитиноцентризму в умовах НУШ	2	2	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt). Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Практичні заняття – 60 балів. Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота (індивідуальне/творче завдання) – 10 балів. Здобувач освіти може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90% завдань під час вивчення дисципліни. При виставленні оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

<u>Письмові роботи.</u> Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять. <u>Академічна доброчесність.</u> Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти

ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

1. Барабаш О. Педагогіка партнерства – сучасний тип взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Учитель початкової школи*. 2018. № 8. С. 3–7.
2. Василега О. Адаптаційно-ігровий цикл навчання: урахування вікових особливостей дітей 6–8-річного віку в контексті впровадження НУШ. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 12–15.
3. Вашуленко М. Надзвичайну для НУШ актуальність дослідницька має діяльність: формування дослідницьких умінь на уроках української мови. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 3–6.
4. Гетьман О. Щоб у навчанні мати успіхи помітні, освоюєм стратегії новітні: застосування прийомів розвитку критичного мислення на уроках навчання грамоти. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 32–34.
5. Гонківська О. В. Парадигми особистісно зорієнтованого підходу до виховання дитини. *Виховна робота в школі*. 2019. № 4. С. 5–6.
6. Гриценко О. Інформаційно-методичне забезпечення реалізації Держстандарту початкової освіти на основі роботи творчої групи. *Початкова школа*. 2018. № 3. С. 1–5.
7. Гущина Н. І., Орлова Т. Г., Кондратова Л. Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
8. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text>
9. Дробчак Я. Урок-мандрівка як засіб формування в учнів початкової школи ключових компетентностей. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 51–53.
10. Ілійчук Л. В. Дитиноцентризм в освітньому просторі Нової української школи : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2024. 57 с.
11. Іщенко О. Інтегрований підручник як основа формування «компетенцій майбутнього в учнів Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 38–39.
12. Квас О. Дитиноцентризм у науках про виховання: історичний аспект : монографія. Дрогобич, 2011. 300 с.
13. Кириленко С. Інноваційні освітні технології в реалізації концепції Нової української школи. *Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад.* 2019. № 6. С. 4–14.
14. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа : організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Львів : Світ, 2019. 136 с.
15. Кононенко Ю. Г. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу Нової української школи. *Інформаційний збірник та коментарі МОНУ*. 2018. № 5. С. 23–25.
16. Косарева Н. П. Сучасний погляд на превентивне виховання в Новій українській школі. *Виховна робота в школі*. 2018. № 5. С. 31–42.
17. Космовський Б. Конструювання і моделювання в Новій українській школі. *Початкова школа*.

2019. № 6. С. 11–16.

18. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ : Педагогічна думка. 2008. 424 с.

19. Кремень В. Г. Про «Дитиноцентризм», або Чому освіта України потребує структурних змін. *Щоденна всеукраїнська газета «День»*. 2009. № 210 (3130). С. 1-6.

20. Курило В. Створення успішного освітнього середовища для гармонійного розвитку молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 2. С.1–4.

21. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

22. Нова українська школа : poradnik vихователю групи продовженого дня у закладах загальної середньої освіти : навчально-метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 208 с.

23. Нова українська школа: poradnik для вчителя : навчально-метод. посіб. / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.

24. Семчук Н. Нова українська школа: перша сходинка у реформуванні галузі освіти. *Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад.* 2019. № 6. С. 14–18.

25. Сесик О. О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули «нової школи». *Виховна робота в школі*. 2017. № 3. С. 2–4.

26. Смоляк В. Ефективне освітнє середовище: налагоджуємо співпрацю всіх учасників навчального процесу : модель персонального навчального середовища вчителя початкової школи. *Учитель початкової школи*. 2018. № 4. С. 3–6.

27. Юрченко О. Навчання в радість : способи мотивування молодших школярів до навчання у школі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 35–37.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та освітній інновацій

Любомира ІЛІЙЧУК